

Protokol z terénního cvičení Neživá příroda

vypracoval:

1. Uveďte pět základních geologických jednotek blokové stavby Českého masivu.
2. Která geologická jednotka tvoří nejstarší strukturní patro moravsko-slezské oblasti a kdy tyto horniny vznikly?
3. Které typy hornin tvoří deblínskou skupinu v jádru moravika (okolí Tišnova)?
4. Které horniny tvoří devonský obal deblínské skupiny na lokalitě Štěpánovice u Tišnova?
5. V devonských vápencích je na lokalitě Štěpánovice uložena hydrotermální žíla. Jaké minerály ji tvoří?
6. Jaké dva základní typy příkrovů rozlišujeme?
7. Za jakých podmínek začíná a za jakých podmínek končí metamorfóza?
8. Z jakých hlavních a vedlejších minerálů se skládá ortorula z lokality Nedvědice?
Křemen, k-živec, plagioklas, muskovit, biotit, turmalín
9. Na hranici svrateckého krystalinika a svratecké klenby moravika se táhne pás drobných čočkovitých těles. O jaké horniny se jedná?

10. Jaké stratigrafické jednotky (skupiny) se rozlišují v moldanubiku?
11. Jak se označuje rozsáhlé plutonické těleso na Českomoravské vrchovině, které je součástí moldanubika?
12. V jaké hloubkové úrovni se nachází astenosféra (součást svrchního pláště)?
13. Které minerály mohou tvořit horninu označovanou jako serpentinizovaný peridotit (hadec)?
14. O které složky bývají obohaceny taveniny, ze kterých vznikají žilné magmatické horniny typu pegmatitu?
15. Jaké jsou typické stavební znaky a minerální složení aplitů odvozených od granitického magmatu?
16. Jaký chemický proces proběhl v pegmatitovém tělese ve Věžné, které proniklo do tělesa serpentinitu?
17. Co tvoří jádro (vnitřní část) pegmatitové žíly na Rožné?
18. O které prvky mohou být obohacena pegmatitová tělesa a tvořit tak významná ekonomická ložiska těchto surovin?

19. O který prvek je významně obohacen pegmatit v Rožné? Objevuje se v některých turmalínech a slídách. Uveďte dva názvy minerálů obsahující tento prvek.
20. Které dva plutony představují povrchový výskyt brunovistulika v moravsko-slezské oblasti?
21. Jak daleko zasahuje brunovistulikum do podloží karpatské soustavy směrem na východ?
22. Který tmavý minerál a který živec krystalizuje z alkalicko-vápenaté taveniny první (podle Bowenova krystalizačního schématu)?
23. Které žilné horniny jsou běžnou součástí magmatitů v lomu u Dolních Kounic?
24. Která plutonické horniny jsou v lomu v Dolních Kounicích nejvíce zastoupené? Jaké je jejich minerální složení?
25. Které geologické jednotky se stýkají v podloží boskovické brázdy?
26. V kterém období vznikla sedimentární výplň limnických pánví Českého masivu?
27. Uveďte alespoň tři významné limnické pánve na území ČR.
28. V jakém typu sedimentačních prostředí vznikala horninová výplň boskovické brázdy?

29. Ve kterém souvrství boskovické brázdy se nacházejí sloje černého uhlí?
30. Jaký je důvod střídání červeného a šedého zbarvení sedimentů boskovické brázdy?
31. Které typy fosilií nejčastěji nacházíme v sedimentech boskovické brázdy?
32. Které horniny boskovické brázdy sloužily v minulosti jako běžný stavební materiál (kostely, zámky)?
33. Které části meandru představuje jeseň a výsep?
34. Ve které části toku zcela převládá koráze a ve které sedimentace?
35. Z jakých hornin vznikly a z jaké části Země pochází serpentinitové těleso u Mohelna?
36. V jakých metamorfních podmínkách vznikl granulit?
37. Jaké je mineralogické složení světlých granulitů?
38. Kterými horninami je tvořena monotónní výplň východního okraje boskovické brázdy?
39. V jakém sedimentačním prostředí a za jakých podmínek vznikaly rokytenské slepence?

-
40. Valouny, kterých hornin a jakého stáří, jsou nejvíce zastoupeny v rokytenských slepencích?
41. Jak se označuje geologická událost, kdy je pevnina zaplavena mořem?
42. Jaké typy hornin tvoří výchozy na lokalitě Malý Chlum?
43. V kterém období vznikly mořské sedimenty, pokrývající velkou část severní poloviny ČR?
44. Co způsobuje rezavou nebo červenou barvu pískovců na lokalitě Malý Chlum?
45. Kterými typy sedimentárních hornin je tvořeno svrchní paleozoikum moravsko-slezské oblasti (drahanský kulm)?
46. Jak se liší droba od pískovce?
47. Ve kterém období vznikaly sedimenty oblasti označované jako Moravský kras?
48. Jaké typy hornin a jakého stáří leží v podloží sedimentární výplně Moravského krasu?
49. Ve kterém souvrství Moravského krasu je vyvinuto nejvíce krasových jevů?
50. Na lokalitě Rudice – Seč jsou odkryty křídové sedimenty. O které typy hornin se nejčastěji jedná?

51. Jakým způsobem mizí do podzemí Jedovnický potok a kde a jakým způsobem se opět dostává na povrch?

52. Jak se označuje souvrství tvořené hádsko-říčskými vápenci na severním okraji Brna?

53. Jakými procesy může vzniknout závrt?

54. Vyjádřete reakci krasového rozpouštění vápenců.

55. Na kterých lokalitách jsme mohli vidět sedimentární horniny mladopaleozoického stáří?

56. Srovnajte od nejstarších po nejmladší tyto horniny:

kaolinitový písek (lokalita Rudice) – vilémovické vápence (Rudické propadání) – rokytenské slepence (boskovická brázda) – granodiorit (Dolní Kounice)

57. Označte horniny, které jsou součástí moldanubické oblasti:

pegmatit Rožná – diorit z Dolních Kounic – granulit u Mohelna – ortorula od Nedvědice – serpentinit u Věžné

58. Označte horniny, které vznikly sedimentací v mořském prostředí:

arkózy a břidlice (Oslavany) – droby (Šošůvka) – vápence (lom Malá Dohoda) – rokytenské slepence – pískovce a opuky (Malý Chlum)

59. V kterém období vznikala sedimentární výplň karpatské předhlubně?